

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštino vred
in v Mariboru s pošilja-
njem na dom
za celo leto 3 gld. — kr.
„ pol leta 1 „ 60 „
„ četrt leta — „ 80 „
Naročnina se pošilja
opravištvu v škofijsk.
poslopju (Bischofhof.)
Deležniki tisk. društva
dobivajo list brez po-
sebne naročnine.

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamesne liste
prodaja knjigar Novak
na velikem trgu
po 5 kr. — Rokopisi
se ne vračajo, nepla-
čani listi se ne spre-
jemajo. —

Za oznanila se pla-
čuje od navadne vrsti-
ce, če se natisne en-
krat 8 kr., dvakrat 12
kr., trikrat 16 kr.

Slovenski poslanec g. dr. Radaj pred svojimi volilci pri št. Lenartu v slov. goricah.

Ko je g. dr. Radaj pred lanjskim kandidiral za poslanca v deželni zbor v Gradcu, je svojim volilcem obečal, da bode skušal z njimi v dotiki ostati ter da jim bo prilično o svojem poslaniškem delovanju račun položil. Kar je g. dr. Radaj obljubil, to je gledé svojih volilcev v št. lenartskem okraju storil 27. jan. t. l. Povabil je vse svoje volilne može, župane, župnike, učitelje itd. k sv. Lenartu v gospe Lesererjeve gostilnico. Vkljub ostrej zimi se je sešlo okoli 40—50 mož. Tudi preč. g. kanonik in dekan Tutek, potem kaplan č. g. Kelemina, sta zbor z svojo navzočostjo občastila. Zbrani možje so g. Pečovnika, župana v Šetarjevi, izvolili za predsednika, urednika „Slov. Gospodarja“ pa za tajnika. Predsednik je zbranim g. Gril-a predstavil kot od glavarstva poslanega zastopnika vlade, potem pa besedo dal poslancu g. dr. Radaju.

G. poslanec je najprvle omenil, kako je bil protest ali ugovor, kateri so nemškutarji zoper njegovo volitev vložili, bil kot neopravičen odbit. Nemškutarji so namreč očitali mu, da je bil v Brandstetterjevo pravdo zamotan, kar je pa bilo popolnem neresnično. In vendar so ti politični petelini drznili se z takim protestom stopiti na den, oni, ki bi vendar imeli enkrat čutiti, kako so z Brandstetterjem namazali sebe in ves okraj, kateremu so ga nekđaj za poslanca vsilili. Potem je g. Radaj razlagal, pri katerih razpravah da se je vdeležil l. 1876. v deželnem zboru: 1. je glasoval za postavo, vsled katere je c. kr. namestnik na vsako pismeno vprašanje (interpelacijo) dolžen odgovoriti, če je od 3 poslancev podpisano bilo. Ta postava je dobro orožje poslancem, ki morajo v manjšini biti, kakor se je žali Bog, slovenskim do sedaj v Gradcu vedno godilo. 2. Se je sklenila postava, ki daje okrajnim zastopom oblast dolžne zneske iz srenj iztirjati z pomočjo c. k. glavarstev, ne pa c. k. sodnij, ker prvo menje stane in hitreje

gre. 3. Šolski odsek je nasvetoval, naj bi se za naprej učitelji ne plačevali iz srenjskih ali okrajnih, ampak deželnih denarjev. Slovenci, med njimi se vé tudi g. Radaj, so se z nemškimi konservativci vred temu močno upirali; prvi so povdarjali, da bi slovenski kmetje gornjim Štajercem po tem takem šole plačevali, ker slovenski Štajer veliko več dače plačuje nego gornji, kder pa vendar imajo veliko in dragih šol; konservativci pa so rekli, da bodo vsled te postave za mestjanske šole, ki imajo mnogo učiteljev z večjo plačo in veliko razredov, $\frac{5}{6}$ vseh stroškov kmetje morali pokrivati; kajti kmetje plačujejo 1,800.422 fl. direktne dače, mestjani pa zmorejo samo 326.931 fl. Ali liberalna-nemška večina poslancev ni marala ne za slovenske, ne za konservativne poslance ter je postavo sklenila, vsled katere mora vsak posestnik 7% šolnine plačevati. Že samo ta postava mora slovenske volilce nakloniti, da si zopet izvolijo poslance, ki bodo kakor g. Radaj tako dolgo delovali, da ovo goropadno obdačenje kmeta na korist mestom, se vé po postavni poti, odpravijo. 4. Za potrebno reguliranje Drave pri Dupleku v mariborskem okraju se je zlasti g. Radaj tako krepko potegnil, da se je dovolilo 3078 fl. in tako okovarilo veliko oralov najlepših njiv in travnikov. 5. Poslanci nemških kmetov so želeli postavo, ki bi hlapecem in deklam branila pred dosluženim časom brez kazni iz služeb stopati. Slovenci so to podpirali, toda nemški liberalci so zopet vse zavrgli. 6. Knez Lichtenstein je zahteval, naj se srenjam dopusti ustavljati se pogostim ženitbam ljudi, ki niso v stanu za rodbino skrbeti, ker se tako le revščina množi in srenjam nadloge delajo. G. Radaj in skoro vsi slovenski poslanci so bili tudi za ta predlog, toda nemški liberalci ga niso dali obveljati; še celó g. Radajev predlog, naj deželni odbor vpraša vse štajerske srenje ali so za ženitbe nemaničev ali proti, da bo tako očitno, kaj da kmetski ljudje v tej reči želijo, bil je zavržen. No, iz tega se zopet lahko slovenski kmet prepriča, kako slabo in pogubno da za nje skrbijo nemški-liberalni poslanci, kakoršen je na primer:

znani Seidl. Ta človek se v gori omenjenih za kmeta toliko važnih rečeh nikder ni za svoje kmetске, če prav zaslepljene, volilce potegnil, vselej je proti glasoval. 6. Vinorejska šola pri Mariboru dobro napreduje in vsako leto deželo menje stane, ker ima lastnih dohodkov čedalje več. Poslanec dr. Dominkuš, podpiran od Radaja in drugih, je dognal sklep, da se morajo slovenski fantiči pri tej šoli tudi v slovenščini podučevati, sicer bi ne razumeli naših ljudi, ki imajo za razne trsne in sadjerejske sorte svoja lastna imena. 7. Pritožili so se poslanci zoper mudno narejanje novih zemljiščnih knjig. 8. Sklenila se je lovska postava, ki najemnikom lova prepoveduje na lov zahajati, kedar žita stojijo. 9. Deželna doklada za l. 1877 je vsled 7% šolnine narastla do 45%.

Lani je bila celó kratka seja deželnega zbora. Sklenila se je 1. postava, ki določuje, da imenuje nove učitelje za ljudske šole deželni šolski svet v Gradcu. Temu so se zopet slovenski poslanci upirali in se pritožili, da nemški liberalci vse v Gradec tiščijo, krajnim in okrajnim šolskim svetom pa skoro vse dosedanje pravice jemljejo. Pritožbe slovenskih in konservativnih poslancev so bile zopet nemškim liberalcem bob v steno. 2. Reguliranje Drave pri Bukovcu pod Ptujem, ki bi stalo 80.000 fl. se je odložilo na drugo leto. 3. Sprejela se je postava gledé škode po zverini; posestnik mora svoja drevesa okovariti z pomazanjem ali z slamnatimi ovitki; če pa vendarle zajci drevesa ogladajo, mora najemnik lova škodo poplačati. 4. Deželni stroški za l. 1878 so se vsled novih in dragih naredeb, koje so nemški liberalci sklenili, zopet poskočili in znašajo 3,832.389 fl. torej za celih 86.000 fl. več kakor l. 1877.

G. poslanec je potem navzoče nagovoril rekoč: „Dragi volilci, že iz tega, kar sem povedal, je dovolj jasno, kako slabo da je dosedanja nemška liberalna večina poslancev gospodarila, zlasti pogubno in nesrečno bilo je njeno delovanje za kmetски stan. Odpravila je več postav, ki so bile dobre in za njegov obstanek potrebne. Na primer odpravili so 1. staro postavo zoper oderuhe; zato pa odirajo sedaj najnesramniši oderuhi kmeta do kosti in sodnija tega zabraniti ne more; 2. zatrli so staro dobro postavo, ki je nemaničem branila ženitve, 3. izbrisali so tudi staro dobro postavo, ki je ovirala razkosovanje „gruntov,“ zato pa se množi število siromakov, potepuhov in tatov. Razun tega so sklenili neizmerno novih postav, ki so deloma nepotrebne, deloma škodljive, vse pa predrage. Postave so jim rastle, kakor gobe po dežu, dobili smo novih gospok celi koš: krajni, okrajni, deželni šolski svet, srenjske zastope, prebložene z pisarijami in zvrševanjem postav, da bi vsak predstojnik moral biti že učen doktor ali vsaj takega imeti za pisanje, potem okrajne zastope, ki so celo odveč in naposled še deželni odbor v Gradcu. Zraven te deželne pa imamo še cesarsko gosposko;

okrajna glavarstva z dragimi komisijoni, in c. kr. namestništvo v Gradcu. To je enkrat vse preveč in prezamotano in naposled predrago. Sila kola lomi, dače so prevelike, stroški se morajo znižati. Tega se je pa le tedaj nadjati, kedar se bo število poslancev ali sedanji volilni red tako spremenil, da bo vsak pri volitvi toliko veljal, kolikor plača. Sedaj so kmetским ljudem tukaj pravice močno prikrajšane. Mesto Maribor šteje 7867 prebivalcev in plačuje 28.179 fl. direktne dače. Kmetски ljudje okrajev maribor-slov.-bistriškega, št. lenartskega štejejo 72.000 duš in plačujejo 167.544 fl. Prvi volijo 1 poslanca, drugi pa 2 namesto 9. Naposled še spomnim, da bo treba zmeniti se zastran reguliranja Pesnice, ki pride v novem doželnem zboru na razgovor; reguliranje Pesnice je za št. lenartski okraj sila važno! „Govor g. poslanca Radaja je storil na poslušalce velik utis in se je zlasti zastran Pesnice pričelo živahno razgovarjanje. Ker se je pa videlo, da misli na vskriž hodijo, ker ljudje na to niso bili pripravljeni, je g. predsednik ta razgovor prekrhnil in besedo dal uredniku „Slov. Gospodarja.“ Ta je kratko povzel točke, v katerih se je g. dr. Radaj celó izvrstno skazal kot pravi in resnični zagovornik in branitelj slovenskega kmeta ter je navzoče poprosil, naj blagemu in požrtvovalnemu g. poslancu izrečejo dolžno mu priznanje in zahvalo. Kakor en mož so vsi vstali in zaklicali: „iskrena hvala g. poslancu, živijo g. Radaj!“

G. urednik je potem povdarjal, da mora slovenski kmet posebno sedaj iskati takih poslancev, ki njegove verske, gospodarske in narodne želje in potrebe poznajo pa tudi možnosti in volje imajo dosti, se za nje krepko potegovati, kakor je g. Radaj storil. Kajti ravno sedaj žugajo kmetškemu stanu od vseh strani smrtne nevarnosti. Če se ne sprevržejo naše razmere, v 50 letih je slovenski kmet iztrebljen (Klici: še prej!), kmetски stan bo vničen, kmetски ljudje pa hlapi in najemniki, kakor na Italijanskem, Francoskem in Angležkem. Toraj za kmeta vnetega kandidata si morajo naši ljudje izbrati, in ko ga najdejo, izvoliti, naj dela in rjove nemčurska in liberalna stranka, kakor in kolikor hoče.

Mislili smo 27. jan. že naznaniti naša dva kandidata; ali ker je liberalno ministerstvo palo, ker so volitve odložili do meseca marca, bi to bil predolg čas za naše nemškutarje, ki bi zopet slovenske kandidate radi obirali, česali in trgali. Zato smo to za sedaj še opustili. Vendar toliko smo iz osebnih pogovorov izvedeli, da so zbrani možje vsi bili za g. Radaja. O Moraku ni nihče črhnil. Seidla pa itak ne izvoli nobena slovenska duša več in tudi g. Seeder v št. lenarskem okraju še ni pozabljen, kako je l. 1875 in 1876 ostro zakasnjene dače iztirjeval. On je to sicer bil dolžen storiti, ali on bi se bil tudi lahko usmilil in namestniji ali ministrom službenki ugovor (Vorstellung) priposlal. Da bi pa on bil kaj takega storil, o tem

nismo nikdar slišali, občutili še pa menje! Bili smo zaporedom rubljeni in morali smo plačati, ko bi si tudi izpod nohta vzeli!

Gospodarske stvari.

Velika koristnost domače perutnine.

M. Domača perutnina, kar se uje tako imenuje, kakor kokoši, race, gosi, purani, golobje itd. našim kmetovavcem ni kaj preveč priljubljena. Gledajo jo radi večji del po strani in trpijo jo le bolj zaradi ljubelega domačega mira, zaradi gospodinje. Pravijo, da perutnina gospodarstvu več škode kakor koristi prinaša. Ta misel se širi od očeta na sina in od tega na vnuka in tako naprej. In po stoletih bode med kmetovavci morda še ravno tako močno razširjena kakor dan današnji, če se ne posreči kmetovavcev prepričati, da je to kriva in gospodarstvu škodljiva misel. Sicer je precej umevno, če gospodar reje perutnine nima ravno v previsokih čisljih, ker ima ravno on najmanj časa o prevelikej koristnosti ravno te vrste gospodarstva se do dobrega po rajtanju in skušnji prepričati. Vse drugače je to pri mestnih kokošinekih t. j. kokošjih rejcih, ki morajo vsako zrno, vsako bilko trave za svojo perutnino za drage denarje kupovati. Ti vedo na tanko do zadnje pičice, kaj jih vsaka kokoš stoji in čudom čudil se bode kmetovavec, ko bode videl po številkah dokazano, da mu kokošja reja na leto in dan vsak na kokoši potrošen goldinar podvoji. Sto in stokrat so že izrajtali in se do živega prepričali, da jedna kokoš ne more na dan več ko za pol krajcarja zrnja pozobati, in sicer če se ji najboljša pšenica pred njo postavi tudi ne, in če se ji razun zrnja druga nič ne vrže. To stori v jednom letu 1 fl. 83 kr. Kokoš pa iznese v letu poprek najmanj 100 jajc, kar v letu iznese 2—2.50 gold. Na kmetih pa, kder se kokoši po tratah in gnojiščih pasejo, po njivah zrnja, ki bi sicer brez vse koristi pod nič šlo, pobirajo, potrebuje kokoš dosti manj vrženega zrnja, kakor pa je bilo gori povedano. Po tem takem mora koristnost kokošarstva vsakemu jasna biti kakor beli dan, kdor le količkaj rajtati zna. Seveda pa je treba kuretini več skrbi obračati, kakor pa je sem ter tje po kmetih pri nas v navadi. Treba je tudi kokoš skrbneje gledati, za dobro pleme skrbeti in tako navadno domačo kokoš požlahtniti. Le na dobrem polju stori tudi dobra setev. Kakor vsaka druga reja, sami sebi in slučajju, prepuščena slabeja postane in se izrodi, ravno tako tudi kuretina. Vrla gospodinja, ki se zna z kokošarstvom umno pečati, si prej in z manjšim trudom prisluži krajcar v gospodarstvu kakor gospodar. Vse je, kakor je že bilo rečeno, na tem mar, da se prava plemena izberó, živali prav hranijo, kurji hlevi v snagi imajo, da

se one kokoši, ki v nešenju nemarne postanejo, odpravijo in da se vedno za dober zarod skrbi. Res je sicer, da kure obsejane njive razbrskajo, neizmlačeno žito hudo kaznujejo, po hlevih jasli onesnažijo in tako je umevno, da jih gospodarji imajo za nadležne in bolj škodljive kot koristne živali. Vendar pa kateri razumni in pametni kmetovavec si ne bode znal pomagati v teh nadležinah? Slednjič naj bode še omenjeno, da smo te besede le v korist našim kmetovavcem pisali in jim reje razne perutnine prav gorko priporočamo. Morda pride čas, da nam bode marsikteri kmetovavec, ki zdaj kuretino še po strani gleda, nje vesel postal.

Gnojivna vrednost pepela iz črnega in rujavega premoga.

M. Gnojivna vrednost tega pepela je iz sledečega primerleja razvidna:

	Kalije	Apna	fosf. kisl.	žv. kisl.
Pepel listnega lesa ima:	10.0%	30.0%	6.5%	1.6%
" rujav. premoga ima:	0.5%	?	0.2%	8.5%
" črnega " "	0.1%	?	0.1%	5.0%

Iz tega se vidi, da ima pepel črnega in rujavega premoga prav malo kalije in fosforove kisline, več pa žveplene kisline, množina apna se preminjava, zato se v obče še določiti ne da. Pepel rujavega premoga more na travniku jedenkrat prav dobro dejati, drugokrat pa brez vsega nasledka ostati. V prvem slučaju ima več kremenokislega kalija in posebno sidre ali gipsa v sebi. Če ima pa teh tvarin le malo ali poleg njih celo škodljive tvarine v sebi n. pr. zveze železnega oksida, tako ga je treba prej v kompost podelati. Se manj vrednosti ima pepel črnega premoga.

Črna redkev dober pomoček, če se komu voda zapira. Redkve se nastrže ali nariba, naribana rahlo izžame in potem na maslu ali v putru nekoliko oprazi. Ne prevroča se potem na trebuh nad mehurjem položi in to večkrat po potrebi ponovi. Tudi proti hudemu kašlju je redkovin sok z sladkorjem pomešan dobro sredstvo.

Sejmovi na Štajerskem. 4. februarja: sv. Barbara v Halozah, sv. Juri na Šavnici, Jarenina, Koprivnica, Maribor, Zeleni travnik, Videm; 6. febr. Gornjigrad; 9. febr. Konjice, Pilštanj.

Sejmovi na Koroškem. 3. febr. v Kotičah, v Brežah.

Dopisi.

Od Pesnice. (Nemškutarija po vseh cestah), voglih in pokopališčih se vsiljuje slovenskemu popotniku, ki prelepe slovenske gorice obišče; kazala na cestah so vsa nemška kakor na

„Prajzovskem“, imena občin so nemški napisana, na tablah, ki po bišnih voglih visijo, dostikrat barbarično pokvarjena, tako postavim Osek po nemškutarskem: Wachsenberg, Močna, Mutschen, Nebova: Ebenkreutz, Duplek: Taubling, se vé: ta slovenska imena mora potnik sam vedeti, ako hoče izvedeti, kje je ta ali oni kraj, na nemških tablah ali kazalnih jih ni. Ravno tako so začeli nekteri kamnoseki v Mariboru, posebno v novejšem času, nagrobne spomenike Slovincem z nemškimi napisi večkrat z prav luteranskim zapopadkom, izdelovati, in še tisti slovenski napisi, ktere na posebno željo kake poštene slovenske družine napraviti morajo, so v strašno pokvarjeni slovenščini večkrat načrčkani. Deželna sodnija v Ljubljani razpošilja ostre vkaze do delničarjev banke „Slovenije“ kteri še na svoje delnice doplačali niso, da imajo v kratkih dnevih doplačati, če ne, se imajo brez usmiljenja rubiti. Ta žalostna osoda včaka le bolj vboge delničarje, ki nimajo z čem doplačati, in se bo marsikateremu vse pohištvo prodalo.

Od Boča. (Razposajeni šolarji.) V sedajni dobi, ko se velikanska in draga šolska poslopja stavijo, se včasih res nenavadne reči pri šolski mladini godijo. Tam doli v Rogacu sta dva šolarja svojega tovarša na smrt stepla. Zarad tega je že bila pri tamošnji sodnji obravnava. Kakošna kazen je mlada hudobneža zadela ali nju še bo, še nismo zvedeli. Pa tudi po drugod se kažejo večkrat šolarji kot pravi rogovileži. V neki šoli blizu Rogaca se je bil šolar na mizo vseknil, na kteri g. učitelj piše. V nekem drugem kraju so otroci šolarja zatožili, da je za njimi z dolgim nožem letal ter jih hotel poklati. Pisatelj sam je bil pajbu nož vzel, kterege je nabrušenega pod svojim „pruštofom“ nosil. V neki drugi šoli je g. učitelj malega paglavca pokregal, ker se je slabo obnašal. Pajbar pa se mu je nagrozil rekoč: „Ferdaman ded! naj rajši bi mu trebuh prerezal in mu čreva izvil!“ Ni se torej čuditi, ako večkrat stariši katebeta prosit pridejo, naj njihove otroke kaznuje, če se bodo slabo obnašali. Liberalci mnogo o tem pisarijo, naj bi se takošni razposajeni otroci v posebnih hišah — Nemeec jim pravi „Rettungshäuser“ — odgojevali, ker gg. učitelji pri njih nič ne opravijo. Takošne hiše bi se postavile na stroške vseh davkoplačiteljev tudi tistih, ki nimajo nič otrok ali same mirne in pokorne. Ker pa pri takošnih divjakih beseda nič ne zda, bi menda morali pri njih žandarji na straži stati, da bi se med seboj ne poklali. Pametni in praktični kmetje pa pravijo, da bi vsega tega nič treba ne bilo, ako bi se zopet vpeljalo za mlade in male paglavce brezovo olje in leskova mast, za odrašene hudobneže pa — palica.

Iz rogačkega okraja. (Ženitve — volitve.) Letos imamō dolg „fašenk“ ali pust. Zategadelj bo lahko veliko gostij. Zdaj, ko več srenje zakonov zabranjevati ne morejo, se mnogo takošnih ljudi povženi, ki še lonca ne gleštajo, da bi si v

njem krompirja skuhali. V neki fari blizu Celja je bilo pred nekaj leti eno nedeljo 22 parov oklicanih, izmed kterih so bili večjidel sami hlapci in dekcle brez premoženja in cvenka. Po takošnih revežih se samo kočē z otroci polnijo, za ktere mora poznej srenja mnogokrat plačevati. Sploh zakoni revnih ljudi so srenjam bolj na kvar, kakor v korist. To so si srenje že skusile. Kako prav je torej imel g. Herman, ki je že pred več leti se za to potegoval, naj bi se srenjam zopet pravica podelila zabraniti, da bi se ne smel vsak ženiti, ki je pedenj dolg. S tem se nam je pa g. Herman močno prikupil in bomo ga zopet v deželni zbor v Gradec volili, kder se bo gotovo tudi še zanaprej za take in enake pravice nas kmetov potegoval. Ko bi ga kdo pri bodočih volitvah ne volil, tisti bi napravil svojim volilcem največjo sramoto in bi jasno pokazal, da je v Ptujū ali v Rogacu pamet zapil.

Iz Celja. (Porotna sodnija) je zadnjih 14 dni celo vrsto zločincev obsodila. 14. januarja je bila na 3 leta težke ječe obsojena Ana Alijančič iz Ljubljane. Njeni mož, ki je 12. nov. 1877 umrl, je bil fotograf in da bi sebi in svoji ženi nekoliko pomagal, si je na fotografični način napravil nekoliko bankovcev po 1 gld., ktere je njegova žena v Celji menjavala pa bila zasačena. Tistega dne je bil na 10 let v ječo obsojen J. Gojkovič iz Gornje Gorice, ker je poskušal svojo ženo z arzenikom ustrupiti in vmoriti. — 15. jan. so obsodili na 2 leti težke ječe Ožv. Šelerja, zidarskega polirja iz Kreuzberga, ker je 3. jun. 1877 v Kunsbergu blizu Št. Petra zidarja Martineli-ta po glavi tolkel, da so se temu možgani pretresli in je dan pozneje umrl. — 16. jan. se je vršila obravnava zoper Jakoba Mikl iz Straž, ki je bil obdolžen, da je škopič slame našgal ter z njim hotel podžgati streho gospodarskemu poslopju Fr. Krambergerja; toda poprej ko je streha goreti začela, se je kričati začelo in hudobnež je gorečo slamo vrgel na tla ter zbežal. Tudi je Mikl grozil Fr. Orniku, da mu bode kočē podžgal. Obsojen je bil na 2 leti težke ječe. Potem je bil Blaž Ramšak od sv. Križa v 6 mesečno težko ječo obsojen, ker je 9letno Marijo Ramer oskrunil. — 17. jan. je stal pred porotniki Matija Jus, viničar iz Gorice, ptujskega okraja, ki je 26. nov. l. l. zvečer za neko kletjo iz ptujskega sejma proti domu se vračajoča Antona in Ano Zvenšek pričakal ter ju hotel oropati; toda so ga odgnali. Dobil je 5 let težke ječe s 1 postom vsaki mesec. — 18. jan. je bila Marija Rus, roj. Pernek, vdova v službi v Jablovcu ptujskega okr., detomorstva kriva spoznana in na 4 leta težke ječe z 1 postom vsaki mesec obsojena. Nečloveška mati je namreč svoje 8. dec. 1877 rojeno dete hitro po rojstvu v hlevu svojega gospodarja v jamo položila, z zemljo, steljo in gnojem pokrila in vsled tega otroka zadušila. — 19. jan. je bil na 3 leta težke ječe obsojen Jan. Ravnjak, ker je bankovec

za 5 gld., ki ga je sam napravil, v gostilnici Wiesthalerjevi v Brestenici, mariborskega okraja, skušal izdati. — 21. jan. je bila obsojena na 8 let težke ječe Žefa Zorko, ker je v noči od 18. do 19. nov. 1877. v streho lesene hiše Tom. Blatnika na Blatnem vrhu, okraja laškega, vtaknila žarečo tresko; vsled tega je zgorela hiša in troje gospodarskih poslopij z vsem pohištvo, žitom in krmo. — 22. jan. je bila obravnavana zoper Jakoba Čurin, ki je obdolžen, da je v noči od 3.—4. febr. 1876 Antona Ježa, v Šaloveih ormuškega okraja, v njegovi hiši od zadej vstrelil, tako da je ta umrl; J. Čurin je nadalje obdolžen, da je Matiju Ozmeču mnogo reči ukradel. Porotniki so ga krivega spoznali in obsojen je bil k smrti na vislicah.

(Dalje prihodnjič.)

Iz Konjic. (Dobrotnikom v pojasnjenje.) Dne 23. t. m. bilo je tukaj več domoljubov zbranih, ki so za črnogorske ranjence darovali 14 fl. V tem so se mirovne pogodbe med Rusi in Turki razglasile, vsled katerih dobijo črnogorski sókoli, kar so si z orožjem in čudovitim junaštvom izvojevali. S tem bodo gotovo zadovoljni in tudi zmožni, skrbeti za svoje ranjence in udove.

Ali pa bodo bolgarski katoličani, naši bratje po krvi in veri na boljsem, je celó negotovo. Blagim dobnikom utegne tedaj všeč biti, ako se jim naznanja, da se je z gorej omenjena blagodušna miloščina poslala na Dunaj „Marijini družbi“ v pomoč slovanskim katoličanom v Bolgariji, toda ne trapistom v Banjiluki. Delajmo stanovitno vsi na to, da se slovanski katoličani krepko podpirajo, potem se lahko razkolništvu rogovi odbijejo. Vivat sequens!

Od sv. Petra pod sv. gorami. Viharni dnevi so minoli; naš grdo obrekovani in toženi župnik, č. g. Sevnik, so kot nekrivi bili spoznani pred c. k. okrožno sodnijo v Celju. Izmed blizu 3000 faranov se je 7 mož našlo, ki so svojega dušnega pastirja neprestano napadali in zoper njega v „Cillier-Zeitung“ in še v druge liste pisali pod imenom: „Mehrere Pfarrsinsassen“ t. j. „Več faranov“. Tudi „Slov. Gospodarja“ so zlorabili in se na njegov „Listič“ sklicavali ter ljudem pravili, kako so č. g. župnik tudi pri duhovnikih zgubili vse zaupanje. (No, nepovoljnega „Lističa“ so tisti bili krivi, ki so o svojem času zanemarili dopisati, se potem jezili in „Gosp.“ nazaj poslali, ko je zvit lisjak in Sevnikov nasprotnik nepodučnega urednika na svoje limance dobil. Ured.) Kako je ovih 7 ljudi zoper župnika delalo in kaj vse počenjalo, to je presegalo že vse meje in mero. Pri sodnijski razpravi je bilo veliko ljudi navrelo poslušat. Ko je bila obravnavana skončana in sedmorice ravnanje dovolj razkrita, se je slišalo med poslušalci: „pfuj, na, das muss ein Krätzel sein“. Vsi pošteni farmani bili so pa močno veseli za g. župnika srečnega izida pravde! Srenjska volitev

je od visoke vlade odobrena. Izvoljeni so sami narodni poštenjaki, kateri bodo gotovo dobro skrbeli za srenjo in šolo.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Nemško-liberalno in ustavovno ministerstvo je odstopilo; svitli cesar so odstop potrdili, vendar zaukazali, da morajo stari ministri poslovati, dokler ne pridejo novi. Bržčas bodo pa nekateri dosedanjih ministrov prestopili v novo ministerstvo ter ostali, dokler ne bodo nove nagodbe z ogerskimi deželami dognali, kar bo neizmerno težko, ker Magjari čez mero veliko od nas tirjajo; oni hočejo, da bi zavoljo njih mi morali colninske dohodke zvišati z tem, da bi se na meji od kave in petroleja pobirala večja colnina, namreč 24 fl. od 100 kilo kave in 3 fl. od 100 kilo petroleja. Denarji od colnine pa gredó v kaso vzajemnega finančnega ministra in le kar ta ne zmore, to vplačujemo, mi po 70%, Magjari pa 30%, k vzajemnim stroškom za vojake in ministra vnanjih zadev. Colnino na kavo in petrolej plačujejo trgovci, ti pa potem robo tem bolj drago prodavljejo; colnino torej plačujejo prav za prav le tisti, ki kavo pijejo in petrolej žgejo; teh pa je pri nas veliko več, kakor na Ogerskem in torej bi tudi mi veliko več kakor 70% doplačevali k vzajemnim stroškom, Magjari pa veliko menje, kakor 30%. Toda nemški-liberalni poslanci se bojijo pri mestnih svojih volilcih, ki bi z večjo colnino na kavo in petrolej bili najbolj zadeti, zgubiti vse zaupanje. Zato ministrom, ki so Magjarom že vse dovolili, niso pritrdili, in vsled tega so ministri morali iti. Kaj bo zdaj? To je težko povedati. Ali bodo novi ministri dobili poslance na svojo stran in vse dovolili, kar Magjari tirjajo, ali bodo Magjari odnehali, ali bode državni zbor, morebiti tudi ogerski, razpuščen in razpisane nove volitve, ki utegnejo nesrečni dualizem pokopati ali Avstrijo še bolj razcepiti. Sploh nasledki dualizma se prikazujejo čedalje bolj žalostni za Avstrijo. Odgovornost za to nimamo, ne avstrijski Slovani, ne konservativni katoličani vseh narodov. Svarili pa tudi borili smo se za Avstrijo, kolikor smo mogli. — V Gradcu na kolodvoru je bil velik ogenj; pogorela je tamošnja velika fabrika za izdelovanje jekla; škode je 400.000 fl. — Na Českem bodo letos obhajali 500 letnico smrti českega kralja Karola IV., utemeljitelja vseučilišča v Pragi. — Na Ogerskem je Donav predrl jezove pri Dömšedu in grozna povodenj se je razlila. — Hrvatski katoličani so v Vukovaru obhajali sijajn shod in sklenili osnovati katoliško tiskarno na delnice.

Vnanje države. V soboto 26. jan. so turški 3 poslanci v Kazanliku podpisali pogodbe miru; vse še niso natančno znane; vendar te, ki so se izvedele, kažejo dovolj, da je turškega gospodarstva v Evropi konec — turški kristijani so svo-

bodni. Hvala Bogu! Bolgarija, Hercegovina, in Bosnija dobijo krščanske kneze; Rumuni, Srbi in Črnogorci postanejo neodvisni, Rusi vzamejo Armenijo in se jim plačajo vojni stroški. Ko so Grki to izvedeli, je nastal v Atenah velik hrup, ljudstvo je strašno nevoljno na strahopetne ministre, ki se niso upali z Rusi vred nad Turka mahnuti, sedaj je bržčas prepozno; Grki se lahko obrišejo. Angleži so tudi močno srditi na Ruse in so že enkrat brodovje v Dardanele poslali ali brž zopet nazaj pozvali; sedaj skušajo Avstrijo dobiti na svojo stran, naj jim pomaga, naj ne trpi neodvisne in povekšane Rumunije, Srbije in Črnogore. Rusi pa hladnokrvno vedno več vojske ženejo črez Balkan pa tudi v Varšavo na Poljskem in v Rumunijo. Vidi se da so na vse pripravljeni. Turški sultan še miru ni podpisal.

Vojska za svobodo turških kristijanov.

Sulejman paša je v 3 dnevni bitki pred Filipopelnom bil res strahovito tepen od slavnega Gurko-ta. Od svojih 40.000 mož je polovico zgubil in 97 kanonov. Ostanki so bili na dvoje razklani in le z enim oddelkom je zbežal črez Rodopske gore do morja in od ondot na ladijah v Galipolje. Od Adrijanopelna so pa Rusi do sedaj prodrli v Dedeagač ob Egejskem morju, potem v Kešan bizu Galipolja in v Čorlu, od koder je še le 16 ur v Carigrad. Veliki knez Nikola je v Adrijanopelnu. Srbski general Lešjanin je na Petrovi gori slavno premagal Hafiz-pašo in prodira sedaj na Kosovo polje; Horvatovič je vzel Kostendil in maršira v Skroplje; Belimarkovič pa stoji v Gilanu. Črnogorci so ob Skadarskem jezeru Turkom vzeli Grmanjur z 4 kanoni in Lesandrijo z 5 kanoni. Rumunski general pa je Turke iz vseh zunanjih šanc potisnil v mesto Vidin, ki se bo moralo udati, če ne bo res miru. Iz Razgrada in Osmanbazarja pomičejo se Turki že nazaj v Šumlo. V Armeniji razsaja strašna zima; Rusi veliko trpijo, vendar stanovitno čakajo, da se jim vda Erzerum.

Za poduk in kratek čas.

Nové črtice iz slovanskega bojišča v Aziji in Evropi.

V. Srbi so do sedaj že velik kos staro-srbske zemlje zaseli, Turke pobili in iztirali, če se niso hotli sami radi srbskemu knezu Milanu Obrenoviču IV. podvreči. Pravi Turki tega ne storijo nikder, pač se pa udajo krščanskemu knezu nekda poturčeni Srbi. Eden izmed takih poturic je v Pirotu bil postavljen pred srbskega poveljnika, prisegel zvestobo srbskemu knezu in pristavil: „bodemo pač morali zopet biti, kar smo bili pred bitko na Kosovem polju (l. 1389) namreč: kristijani in Srbi.“ Tisti pa, ki so pod turškim sultanom vkljub strahovitej, 500letnej sužnosti Kristusu zvesti ostali, ti se z velikim veseljem podvržejo novej,

srbskej gosposki. Na ta način pridobi srbski knez kmalu 1100 □ milj lepe in rodovitne zemlje in na njej 487.887 ljudi krščanske in 268.926 mohamedanske vere. Slednji so skoro sami potemci bogatejših Srbov, ki so se pred 500 leti pomohamedanili, da so svoja posestva zamogli sebi in svojim rodbinam ohraniti; sedaj se bodo bržčas vsi pokristijanili. Srbija bo vsled novih pridobitev precej velika država. Merila bo blizu 2000 □ milj z 2,063.400 prebivalcev. Nova država bo torej bržčas proglašena za neodvisno kraljestvo in jegov kralj Milan Obrenovič v staroslavni prestolnici v Prizrenu kronan.

Čeravno je Turk že tako potr, da miru prosi, traja boj vendar neprestano naprej, dokler ne bodo mirovne pogodbe vse podpisane. Zlasti Srbi in Rumuni močno pritiskajo, prvi na Prizren, drugi na Vidin ob Donavi. Rumuni se hočejo te jim močno sitne trdnjave polastiti na vsak način in jo razdreti, da ne bo več Donava zapirala in rumunskemu mestu Kalafatu, ki je ravno nasproti, vedno pretela in žugala. Pričeli so tedaj hudo streljati v Vidin. Vse gosto leti krogelj, bomb in granatov v nesrečno mesto, ki že na večih straneh gori. Pred gostimi krogeljami je veliko žen in dece zbežalo v neko trdno obokano turško cerkev. Ali tudi tukaj niso bili varni; težka bomba prileti v mesto, treši ob cerkvo, pretrga obok in razleti med nesrečnimi ljudmi, ki so bili zvečinom vsi hipoma grozno raztrgani in mrtvi. Pri bližnjem naskoku ali „šturmu“ utegne se Turkom ondi še hujše goditi.

Se ni minulo pol leta, kar so naši turkoljubi samega veselja poskakovali in upijali: Rusi so pobiti, Slovani potreni, 50 let si ne bodo mogli oddehniti. Ali sedaj pa oni klaverno glave po-bešajo. Turški sultan je tako pobit, da je 18. jan. t. l. 3 paše iz Carigrada odposlal v ruski tabor velikega kneza Nikola miru prosit. Prvi je Serverpaša, mož kakih 50 let. Njemu v pomoč pridjan je 80letni Namik-paša, ki se je že l. 1828. in 1829. proti Rusom bojeval in po nesrečni vojski v Adrijanopelnu mir sprosil. Poznej bil je od sultana v Arabijo odposlan z ukazom tamošnje vstajnike pomiriti. Tega posla se je pa tako neusmiljeno kruto lotil, da se je vsa Evropa zavzela, ko je njegova strašna prelivanja krvi poizvedela. Samo v mestu Djedi je dal okoli 2000 ljudij, možkih, žensk in dece, starih in mladih posekati in postreljati. Tretji je Nedjib-paša, ki se je pri Orhaniji zoper Gurko-ta nesrečno bojeval. Ti 3 možje so torej prišli miru prosit vendar kmalu ga niso mogli izprositi in med tem so Rusi razvrgli Sulejmanovo vojsko pred Filipopelnom, vzel Adrijanopel in začeli grabiti proti Carigradu in Galipolju ob Dardanelski morski ožini. To je pa ne samo Turke, ampak še veliko bolj Angleže iznemirilo. Ovi kramarski narod hoče namreč ruskim ladijam za vselej zapreti pot, ki drži iz Črnega morja mimo Carigrada in potem skozi imenovano Dardanelsko ožino v Egejsko in Srednje morje, v Greško, v Egipt, Italijo itd. Ko so torej

slišali, da se Turek pogaja za mir ob enem pa ruske čete naglo lomastijo proti Galipolju, so svoje brodovje samih velikanskih oklopnih poslali pred Dardanelsko ožino, češ da hočejo Rusom nadalejšnjo napredovanje zabraniti, če ne sklenejo brz z Turkom miru. Iz tega pa je vsakemu jasno, da se utegne prav zarad Dardanelske ožine vneti hud boj med Rusi in Angleži. Omenjena morska ožina je 16 ur dolga, po 1—2 uri široka, na nekaterih mestih samo po 2000—3000 metrov, ter loči Evropo od Azije. Galipolje je precej veliko mesto na evropski strani in je z šancami močno utrdjeno proti morju in kopnemu. Če se Rusom posreči mesto vzeti, potem lahko vse turške šance, nastavljene v branitev morske ožine, od zaja primejo in vzamejo, potem v morje hitro torpedov nastavijo in Angležem vhod popolnem zaprejo. To tem laglje, ker imajo ondi tudi Turki nastavljenih in proti morju nasajenih veliko in največjih Kruppovih kanonov. Brž ko so ti v ruskih rokah, je Angležem skoro nemogoče skozi ožino vdreti, kar bi pa vsekako morali storiti, če bi hotli do Carigrada priti in glavno turško mesto proti Rusom braniti.

Smešničar 5. Oče graja svojega sina zarad vinopitja, sin pa se zagovarja rekoč: vino piti je zelo koristno, kajti dobro vino napravi dobro kri, dobra kri vzroči vedrega duha, vedri duh vbudi dobre misli, od dobrih misli pridejo dobra dela, dobra dela pa pomagajo v nebesa. Vino piti je tedaj zelo koristno.

Razne stvari.

(*Mariborska čitalnica*) vabi na veselico 2. februarja ob 1/2 8 zvečer. Načrt: 1. Slavnostni govor 2. Nedvedova: „Domovina,“ možki zbor. 3. 4. Hajdrihov zbor: „V tihi noči“ in „Jadransko morje.“ 5. Lisinskijev: bas solo „Tuga“ spremljan z glasoviro. 6. Majerjev zbor. Potem ples, godba — sekstet.

(*Za uboge Črnogorce*) je doposlala vesela družba v mozirskeje čitalnici 4 fl. Bog plati!

(*Privatno deklinško šolo*) za celjsko okolico osnovati je dovolil deželni šolski svet t. j. šolske sestre se smejo poklicati. Hvala Bogu! Službensko doklado dobijo učitelji gg. Ornik, Hren, Bregant in Unger.

(*Naznanilo naročnikom „Brencljevim.“*) Št. 2, ki je izšla 26. t. m., je bila konfiscirana zarad „Pavliha“. Zato pride 3. št. že 1. februarja s priloženo na svetlo. Potem bo izhajal list redno — kolikor ga ne bo ovirala policija.

(*Popravek.*) Kar je bilo v dopisu iz Radislavec v št. 2. „Slov. Gosp.“ poročanega o županu V. R. iz občine P. je krivo in izmišljeno. g. Rudolf je narodnjak in ni bil pri nemškutarskem shodu pri sv. Križu. Če še enkrat kdo svojega bližnjega v „Slov. Gosp.“ tako napadne in urednika, ki ne

more razmer povsod poznati, prevari, tega ime bodemo vselej objavili, bodi kdorkoli. Resnica mora biti vsem sveta!

(† *Andrej Nagy*) bivši c. kr. sodnijski adjunkt, odlikovan zlatim križcem z krono, je v Mariboru umrl 79 let star.

(*Kat. pol. društvo v Slov. Gradcu*) bo imelo v nedeljo 3. februarja ob treh popoldne v g. Šularjevi dvorani javni shod, h kojemu društvenike in prijatelje vljudno vabi odbor

(*Ljutomerska gosp. podružnica*) bode imela sejo dne 3. februarja t. l. ob 2. uri po poldnevu v realki: Program: 1. Zapisnik. — 2. Govor iz kemije. — 3. Govor o porabi gnojnišnice in o napravi gnojišča. — 4. Volitev poslancev za graški zbor „gosp. družbe“ — 5. Predlogi. K tej seji vabi vljudno za odbor J. Kryl.

Dražbe 1. febr. Franc Brlič v Jazbinah 1600 fl. 7. febr. Miha Simonič v G. Radgoni; 13. febr. Rožman v Pohanci 2000 fl.; 15. febr. Lucija Kralj v Žigerskem vrhu 2006 fl.

(*Nove zemljiščne knjige*) so na ogled položene pri ormuški sodnji do 28. febr. in sicer za srenji: Paulovce in Veliko nedeljo.

Lističi opravištva in uredništva. Listov 1. 2. in 3. številke nimamo več, torej jih tem, ki se še le zdaj oglašajo, ne moremo poslati. G. Modic: se porabi. Dopisi iz Koroškega, Šmarije, Štajersko-ogerske meje, Petrovč. Ptujске gore itd. prilično. G. A. Fuger pri sv. Lovrencu: ne vemo, kaj hočete z dopisom? G. S. v Podvinu, obžalujemo, v „Slov. Gosp.“ ne gre poročati. Gospoda G. in T. v Polzeli: dopis objavljen bi nam tožbo naložil, tedaj ni mogoče!

Loterijne številke:

V Trstu 26. januarja 1878: 6, 78, 29, 31, 24.
V Lincu " " 62, 83, 8, 11, 49.
Prihodnje srečkanje: 9. februarja 1878.

Najnovejši kurzi na Dunaju.

Papirna renta 64:35 — Srebrna renta 67:25 — Zlata renta 75:25 — Akeije narodne banke 814 — Kreditne akcije 230 — 20Napoleon 9:42 — Ces. kr. cekini 5:58 — Srebro 103 —.

Franc Krajnc

1—2

trgovec z platnom in suknom
v Mariboru pri Dravskem mostu

priporoča svojo zalogo robcev, servijetov, namizne platnine, ki je njegovega lastnega pridelka. Tudi se dobi pri njem beljena in ne ubeljena Pottendorferjeva slavno znana kraljevska volna za pletenje ali „štrekanje“. Isto tako tudi razne sorte sukanika ali „cvirna“ za pletenje.

Oznaniilo

zastran viničarskega poduka na vinorejski šoli pri Mariboru.

Podpisano ravnateljstvo naznanja, da se z 1. marcem t. l. 10 mladenčev, 18—25 let starih, ki se hočejo za dobre viničarje praktično izuriti, sprejme v vinorejsko šolo. Vsak dobi tukaj navadno dnuino, zamore ali v zavodu ali v njegovih bližnjih viničarijah stanovati, se pa mora zavezati, da ostane 1/2 leta v vinorejski šoli. Prošniki se naj pismeno ali ustmenó oglasijo do 20. februarja t. l. in naj se skazejo z domovinskim listom in spričevalom dobrega zadržanja od svojega srenjskega predstojnika podpisanim.

Ravnateljstvo

deželne sadje- in vinorejske šole pri Mariboru.

Oznaniilo.

Javna razkazivanja o sadje- in vinoreji, o kletarstvu na vinorejski šoli pri Mariboru.

Podpisano ravnateljstvo daje na znanje, da se bodo z 1. marcem t. l. vršila javna razkazivanja in poduk gledé sadje- in vinoreje in kletarstva, in sicer vsako prvo in zadnjo soboto v slehernem mesecu, če isti den ni praznik, vselej popoldne o 1/2 treh na vinorejski šoli pri Mariboru; predavale bodo zavodove osebnosti. Vsak se zamore teh razkazivanj vdeležiti, ki se za omenjene predmete zanima in poprej ogłosi v pisarni ravnateljstva. Razpravljalo se bo o važniših opravilih pri omenjenih predmetih, o potrebnem orodju, mašinah itd. Ob slabem vremenu se bo razkazivalo v kritih prostorijah zavodovih.

Ravnateljstvo

deželne sadje- in vinorejske šole pri Mariboru.

Klavir na prodaj!

Rabljen klavir se dobi za 30 fl. v posojilnici klavirjev gospe Tauchmann-ove v Mariboru, v gosposki ulici, nasproti Pichs-ovej kavarni. Ravno tam je tudi prodajalnica v najem dobiti, potem soba z kuhinjo vred in še ena soba, z pohištvom oskrbljena.

Več se izvé pri gospej Tauchmannovej!

1-12

Daniel Rakuš

trgovec z železjem

v graški ulici — v Celju — Grazergasse

priporoča

Železo

za težke vozove, kočije, za križe, igle zaponke (šliese) itd. ter zamore vsled jako ugodnega nakupa oddajati po

močno znižani ceni.

Tudi ima v zalogi razno ključarsko blago za stavbe na primer: okenske in dverinske okove, ključence itd. vsega je mnogo na izbiro in dobiti po najnižji ceni.

Bogata izbira cerkvenega orodja in sprave.